

5- v.

1.Ajattelu ja oppiminen

Työskentelytaidot /tarkkaavuus ja keskittyminen

Sääntöjen ja rajoitusten hyväksyminen

- yhteisten toimintatapojen ja sääntöjen noudattaminen
- syyllisyyden tunteminen, jos on tehnyt väärin

Motivoituneisuus ja kiinnostus ryhmän toimintaan

- tekemisestä, uuden oppimisesta, annetuista tehtävistä innostuminen
- aktiivisuus, mielikuvitus, luovuus

Mielenkiinnon / tarkkaavuuden suuntaaminen

- huomion suuntaaminen olennaiseen
- häiriöherkkyys
- kolmiosaisen ohjeiden noudattaminen
- toimintaan keskittyminen ohjatussa / vapaassa ryhmätilanteessa

Mielenkiinnon / tarkkuuden ylläpitäminen

- lyhytkestoinen/ pitkäkestoinen työskentely
- työskentelyn nopeus / hitaus
- asioiden valmiiksi saaminen
- sinnikkyys
- oman vuoron odottaminen
- itseään kiinnostavaan tekemiseen / tehtävään keskittyminen

Mielenkiinnon / tarkkaavuuden siirtäminen

- joustavuus toiminnasta toiseen siirryttäessä / jumittuminen

Toiminnanohjaus

- aloitteellisuus, joustavuus, suunnittelu, impulssien / ärsykkeiden säätely

Oppiminen, muisti

- tutkimisesta / kokeilemisestä innostuminen
- ongelmanratkaisutaidot;
ongelmien ratkaiseminen itsenäisesti, avun pyytäminen aikuiselta / toiselta lapselta
- oppimisesta / tekemisestä iloitseminen
- oppiminen havainnoimalla, tarkkailemalla, jäljittelemällä, toistamalla
yritys - erehdys / toiston merkitys oppimisessa
asioiden mieleen painaminen ja muistiin palauttaminen
tapahtumien ennakoimisen oppiminen
- syy – seuraussuhteiden päättely, ymmärtäminen
- 4-5 yksikön muistaminen
- omien suoritusten hyväksyminen
- käsitteet:
ajalliset käsitteet, asioiden väliset yhteydet, luokittelu

5- v.

2.Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot /Vuorovaikutus

Vuorovaikutus aikuisen kanssa

- vuorovaikutus aikuisen kanssa aktiivinen/ vetäytyvä / takertuva
- omien asioiden kertominen aikuiselle luottamus aikuiseen, luonteva keskustelu
- yhteistoimintaan mukaan lähteminen

Vuorovaikutus lasten kanssa

- kontaktin ottaminen toiseen lapseen
- vuorovaikutus, joustavaa / vastavuoroista

Ryhmässä toimiminen

- ryhmälle annettujen ohjeiden vastaanottaminen, ohjeiden mukaan toimiminen
- toisten lasten huomioiminen, empatiakyky

Sääntöjen ja rajoitusten hyväksyminen

- puheella rajoittaminen, kestää rajoitukset
- yhteistyökykyisyys
- pelien sääntöjen hyväksyminen, noudattaminen

Avun pyytäminen / avun antaminen

Hyvien tapojen sanastoa:

- kiitos, ole hyvä, anteeksi, saisinko, saanko keskeyttää, saanko katsoa

Leikkitaidot

- toisten lasten kanssa leikkiminen
- yhteisten leikkisääntöjen hyväksyminen
- keskittyminen leikkiin pitkäjänteistä
- mitä leikkejä leikkii, mistä saa aiheita leikkeihinsä, millä leluilla leikkii, näkyvätkö tunteet leikeissä

Kulttuurinen osaaminen, itseilmaisu

- erilaisuuden hyväksyminen
- eri ilmaisumuotoihin tutustuminen
- kiinnostus lähiympäristön tutustumiseen

5- v.

3.Itsestä huolehtinen ja arjen taidot

Itseluottamus ja itsetunto

Omatoimisuus

- päivittäistoimintojen sujuvuus
- ruokailu, syöminen; riittävyys, monipuolisuus
- pukeminen, avun pyytäminen
- wc- käynnit
- kastelu, tuhriminen

Tunneilmaisu ja pettymysten sietäminen

- tunteiden tunnistaminen itsessä ja muissa
- tunteiden kuvaileminen, ilmaiseminen
- itsehallinnan taitojen kehittyminen
- miten hankalista tilanteista selvitään
- luottavuus, rohkeus, rentous, tasapainoisuus, ujous
- oman tahdon ilmaiseminen

Joustavuus

- joustavuus uusissa tilanteissa/ siirtymissä/ jumittumista, vastustelua

Motoriikka

- karkeamotoriikka:
liikkeiden hallinta, sujuvuus
neljän metrin matkan kävely lyhyin askelin viivaa pitkin
yhdellä jalalla seisominen (10 sekuntia kummallakin jalalla)
paikallaan hyppääminen kymmenen kertaa yhdellä jalalla rytmikkäästi, joustavasti
hernepussin heittäminen yhdellä kädellä, kiinniottaminen kahdella
- hienomotoriikka:
kätisyys, mallikuvioiden jäljentäminen
leikkaa saksilla ympyrän
kynäote, kolmisormiote löytymässä
keskiviivan ylitys
- hahmottaminen (avaruudellinen hahmottaminen):
palapeliä kokoaminen(10-20 palaa)
mallista rakentaminen(5-6 palikkaa)
päävärien lisäksi muiden värien tunnistaminen
sijaintikäsitteiden ymmärtäminen
ympäristössä liikkuminen
oman kehon hahmottaminen
pallopelit

5 -v.

4.Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kielelliset valmiudet

Puheen tuottaminen, puheen selkeys

- puheen ymmärrettävyys, sujuvuus, selkeys
- puheterapeutin arvio tarvittaessa

Kertovaa, selittävää puhetta

- toden ja sadun eron ymmärtäminen
- puhuminen ryhmässä
- peruskäsitteiden hallinta

Kuunteleminen, ohjeiden ymmärtäminen ja noudattaminen

- annettujen ohjeiden kuunteleminen, noudattaminen
- kolmiosaisen ohjeiden noudattaminen
- satujen kuunteleminen (vähintään 15 min)

Vastaa kysymyksiin, käyttää kysymyssanoja

- kysymyssanojen käyttäminen ja ymmärtäminen
- vastaus sanallisesti, ei näyttämällä
- asianmukaisesti kysymyksiin vastaaminen
- vastavuoroisuus

Matemaattiset valmiudet

- lukujonon laskeminen ja lukumäärän tunnistaminen viiteen asti
- lautapeliin ym. pelaaminen

Monilukutaito

- ympäristön havainnointi
- medialukutaidon opettelu
- kiinnostuksen osoittaminen kirjoitettuun tekstiin, sanat ja äänteet

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tutustuminen erilaisiin välineisiin
- tutustuminen oppimispeleihin
- tutustuminen ohjelmiin
- erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taidot

- median merkitys lapsen elämässä

5-v.

5.Osallistuminen ja vaikuttaminen

- kiinnostus yhteiseen tekemiseen
- yhteisessä toiminnassa mukana oleminen
- toiminnan suunnitteluun osallistuminen
- oppiminen vuorovaikutuksessa toisten kanssa